

CON THUYỀN

Trang 61-64

Tôi chạy vào phòng. Lại ngồi cạnh bà nội tôi.

Bà nội nắm lấy tay tôi. Rồi kể cho tôi nghe chuyện một đứa bé đã ra đi và đã lớn lên. Nội nói : khi ta lớn lên có những chuyện ta quên đi. Nhưng bây giờ thì bà ngoảnh lại. Nhìn khoảng đường mà mình đã không bước qua; nhìn khoảng thời gian đã trôi qua, không có mình. Nội kể với tôi chuyện đứa bé lớn lên cùng năm tháng. Nó lớn lên, không ngoảnh nhìn lại phía sau. Nó kết hợp cuộc đời nó và kết sinh ra những cuộc đời khác. Con cái của con cái nó tiếp tục tiến lên, nhưng thời gian đã xóa nhòa đi cái màu da vàng của chúng. Màu da đó bây giờ đã trở thành trắng bóc. Trắng bóc như bèo bọt của năm tháng trôi qua chỉ còn để lại dấu vết trong những lằn nhăn trên gương mặt tôi. Tất cả rồi sẽ tan biến khi không còn một ai gìn giữ trên gương mặt mình vết tích cội nguồn của chúng ta. Tất cả rồi sẽ chìm vào quên lãng. Con cái của con cái tôi sẽ sinh sản ra con cái của chúng. Có thể chúng sẽ làm cuộc hành trình đến với NGƯỜI*. Nhưng, với chúng tất cả sẽ là xa lạ. Và NGƯỜI* sẽ không nhận diện ra chúng sau đôi mắt quá to của chúng.

Tôi liền xin bà nội kể lại chuyện gia đình cho tôi nghe, để tôi giữ lấy kỷ niệm và để tôi tạo ra những kỷ niệm khác. Tôi nói với Nội tôi cũng sẽ kể lại cho con cái của con cái tôi nghe. Tôi sẽ làm cho chúng cảm giác được mùi hương của NGƯỜI* và hơi nước của cánh đồng lúa dưới đôi chân tôi, sẽ làm cho chúng nghe được tiếng nhộn nhịp của đường phố khi mặt trăng báo hiệu ngày cuối năm đã đến, cho chúng trông thấy ánh đèn màu của ngày Tết Trung Thu, cho chúng nhìn thấy mái nhà của gia đình chúng ta, cho chúng vẽ ra đồi núi và đồng nội, và cái mặt trời vàng và đỏ. Tôi sẽ kể cho chúng nghe về cha tôi, người mang cái tên có ý nghĩa trung thành với tổ quốc, tôi sẽ kể với chúng về cái tên của mẹ tôi, cái tên mang ý nghĩa của một loài hoa và của một bình minh. Và về cái tên của tôi.

Bà nội tiếp tục nói với tôi. Nội nói muốn quay trở về, nhưng không về được. Nội bảo tôi hãy hứa sẽ quay trở về khi lịch sử đã lắng dịu xuống; hãy hứa sẽ tiếp tục nói cái tiếng của mình và gìn giữ các hình ảnh trong tâm khảm; hãy hứa sẽ tiếp tục cảm nhận NGƯỜI* trong làn da còn vàng ửng, và sẽ gìn giữ mùi hương của NGƯỜI* trong lời nói. Nội nói tôi không được làm như những đứa trẻ khác đã chọn quên đi lý lịch của mình, tôi không được trở thành như chúng, bên ngoài là người da vàng nhưng trong lòng là người da trắng. Tôi mỉm cười với Nội và tôi hứa sẽ không bao giờ trở thành một trái chuối. Dẫu sao tôi vẫn không thích chuối.

Tôi nói với Nội tôi sẽ dạy cho con cái của con cái tôi biết tưởng nhớ. Có thể chúng sẽ sợ hãi khi phải làm cuộc hành trình, có thể chúng sẽ cảm thấy xấu hổ khi quay trở về, với màu da trắng bóc, khi không nói được cái tiếng của tôi, khi không mang một kỷ niệm nào, khi không cảm nhận được mùi hương trong làn da của chúng. Thế thì tôi sẽ nói với chúng nếu chúng còn cảm thấy sợ hãi tức là chúng còn biết mình từ đâu đến, và nghĩ cho cùng thì cái vỏ màu trắng bên ngoài cũng không đến nỗi xấu xa cho lắm.

Bà nội bảo tôi hứa tất cả những điều ấy. Rồi bà cúi mặt xuống nói người đời không bao giờ tôn trọng lời hứa của mình. Tôi liền thọc tay vào túi lấy ra một cái hộp nhỏ. Nó không bao giờ rời khỏi tôi. Tôi mở nó ra và cho vào đó một nắm đất thiêng.

Trần Quốc Trung

La barque Nhà xuất bản Ecole des loisirs
Paris tháng 9 năm 2001

tranvanba.org chuyển dịch
© Copyright

* *Lời người dịch* : chỉ định đất nước Việt Nam.